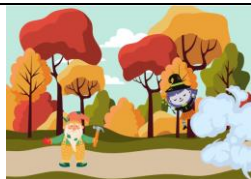

MILO'S LESVOORBEREIDING K3

Herfst met **heks** Hanne.

Lesfase	Groeperings vorm	Lesverloop	Materialen
Inleiding	Grote groep	<u>Interactief vertellen: Herfst met kabouter Hobbel en Heks Hanne in Alfabetstad</u> <i>Oktober, ja ... ook in Alfabetstad is het herfst. De lucht is helder, het bos ruikt naar hout en blaadjes dwarrelen vrolijk over de hobbelige straten. Wat een hoop herfstbladeren!' roept Fien Flamingo terwijl ze met haar fiets door de plassen rijdt.</i> <i>Niet ver hiervandaan huppelt kabouter Hobbel over de heuvels. Zijn jas zit vol bladeren en op zijn hoofd wiebelt een hoge hoed. 'Ho!' lacht hij. 'Wat een heerlijke herfstgeur vandaag!'</i> <i>Hij heeft een grote houten hamer in zijn hand. Hop hop hop! 'Ik hou van herfst!' roept hij terwijl hij zijn handschoen aandoet. 'Vandaag ga ik houten huisjes bouwen voor de eekhoorns!'</i> <i>Tussen de bomen hoort hij iets. Zijn het okkernoten, kastanjes, egels of misschien wel bolsters? Neen, wat hees gegrinnik, een haperende hoest, en dan... plof!</i>	- Vertelplaten - Koffer: ○ Hoorns ○ Heksen ○ Hamers ○ Eekhoorns ○ Hout ○ Hoofden ○ Hoeden ○ Hoepels ○ Handschoenen ○ Herfstbladeren ○ Heuvels ○ ... - Ander materiaal: ○ Whiteboardstift ○ Papier

Het is **heks Hanne**! Ze springt uit een rookwolk en schudt haar haren vol hooi en spinnenwebben wat heen en weer.

‘Hoi Hobbel!’, zegt ze een beetje onhandig maar opgelucht en vrolijk. ‘Ik hou van het bos én de herfst, maar vandaag heb ik toch zo’n heksige hobbelse pech.’ Mijn hoed is krom, mijn hok vol pompoenen en mijn heksenpot ... hopeloos overgelopen!

Kabouter Hobbel kijkt verbaasd naar de heuvel achter haar huis. Daar hobbelen wel honderd pompoenen en heksenhoeden naar beneden! ‘Ooooh, wat een hoop!’ roept hij. Hoge hoeden, holle hoeden, hoeden met hoorns, hoeden met okkernoten, hoeden met oranje bloemen, hoeden met herfstbladeren, hoeden met hout, hoeden met eekhoorns, hoeden met huisjes, hoeden met hamers en nog zo veel meer! Wat een hoop hoeden. ‘Heb jij die allemaal zelf gemaakt?’, vraagt kabouter Hobbel. ‘Tuurlijk’, zegt heks Hanne heel fier. ‘Met hulp van mijn heksenhanden en een beetje hocus pocus!’

Samen hollen ze achter de pompoenen aan. Ze springen over hobbels en holle wegen, duiken achter boomstronken en roepen: ‘Hop hop hop! Stop, pompoen, stop!’ ‘Hop hop hop! Stop, hoeden, stop!’

Aan het eind van de heuvel botsen ze tegen Fien Flamingo, die net haar herfstfiets poetst. ‘Wat is hier aan de hand?’ vraagt Fien. ‘De heksenhoeden en pompoenen van Hanne houden een optocht!’ giechelt kabouter Hobbel. Fien Flamingo fladdert met haar vleugels en helpt de pompoenen en hoeden in een rij.

Daar komt mevrouwtje Muis komt nog aangewandeld, met haar mandje vol muffins. 'Wat een heerlijke heksenheisa!' lacht ze. 'Zullen we er een herfstoptocht van maken?'

Heks Hanne zet haar hoge hoed op en haalt een grote houten trommel. Kabouter Hobbel klopt erop: rom pom pom!

De pompoenen rollen in de maat, Fien rijdt voorop, en Mevrouwtje Muis deelt haar muffins uit. Door de hoofdstraat van Alfabetstad trekt de stoet. Overal dwarrelen blaadjes naar beneden. Het lijkt wel oranje confetti. Als de zon zakt, houdt de optocht halt voor het huis van heks Hanne. Ze zet een grote heksenpot op het vuur en vult die met honing, okkernoten en pompoen. 'Voor iedereen een kom!' roept ze. Kabouter Hobbel giechelt en zegt: 'O nee, wat een troep.'

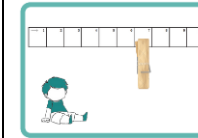
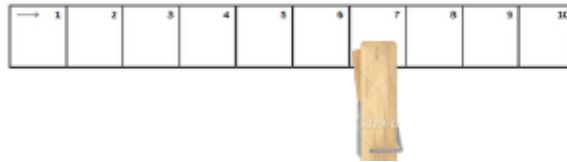
De leerkracht laat een koffer zien met hoeden van Heks Hanne

De kleuters kijken samen met de juf naar de verschillende hoeden. Wat staat er op de hoeden? Samen met de juf proberen ze zo de gemeenschappelijke factor te vinden.

Wat hebben de hoeden van heks Hanne gemeen? Wat is er hetzelfde? (Er zijn allemaal voorwerpen op getekend die beginnen met de letter 'H') Heks Hanne heeft alleen hoeden met de letter 'H'.

		<i>Heks Hanne kan wel wat hulp gebruiken in haar kleerkast, want alles raakte door elkaar. Kijk maar eens naar haar kleerkast. Zien jullie wat er fout is?</i> De leerkracht laat de prent van de kleerkast zien en doorstreept met een whiteboardstift de foute hoeden. De leerkracht benadrukt sterk de eerste letter van de woorden. Hoed met: Hoorns – bolsters – bloemen – okkernoten – Heksen – Herfstbladeren – vleermuizen – spinnen – Handschoenen – Hamers – huisjes – pompoenen – (eekhoorns) <i>Welke hoeden zou Heks Hanne nog in haar kleerkast kunnen hebben?</i> De leerkracht tekent eventueel de voorwerpen die de kleuters vermelden	
	Grote groep	<u>Instructie werktafels</u> <i>Vandaag gaan we heks Hanne een handje helpen!</i> <i>Aan elke werktafel gaan jullie in een groepje een taakje vervullen. Als de winkelbel rinkelt, moet je naar een andere tafel gaan. Op de tafel kan je zien met hoeveel kindjes je aan de tafel kan. Is er geen plaats meer, moet je een andere tafel zoeken.</i> De leerkracht overloopt tafel per tafel de opdracht. Op de tafels plakt een fiche met visualisatie van de opdracht en het aantal toegelaten kleuters. In de kring begeleidt de leerkracht mondelinge taalspelletjes.	- Activiteitenfiches - Bel

			
	Kleine groep met begeleiding	Activiteit 1: taalspelletjes In deze kleine kring ligt de focus op eenvoudige taken zoals het aantal woorden in een zin tellen + rijmwoorden herkennen en bedenken (en eventueel ook de beginklank van een woord herkennen) - <u>Hoeveel woorden zitten er in de zin.</u> (1 kleuter springt in de hoepel, de andere kinderen tellen mee met de telstrook en wasknijper) <i>Je weet al wat een zin is: een aantal woorden samen die je iets willen vertellen. Je hebt korte zinnen zoals: Ik loop. Zeg mij maar na... Je hebt ook langere zinnen zoals: Ik loop naar de speeltuin. Zeg mij maar na...</i> <i>Vandaag leer je tellen hoeveel woorden een zin heeft. Ook kun je korte zinnen langer maken: je plakt er dan een woord aan vast.</i>	- Telstrook - Wasknijpers - Antwoordstokjes - Beurtstokjes - Plastic mapjes met werkblad rijmen - Stift - Doekje

VOOR-doen

Pak je telstrook en leg de strook op je schoot. Ik zeg een zin: 'De slak kruipt'. Ik zeg de zin nog een keer en bij elk woord wijs ik een vak aan op de telstrook. 'De ...slak...kruipt'. Dat zijn 3 vakken, dus 3 woorden. Doe maar eens mee in koor, dan zeggen we de zin samen: 'De slak kruipt'.

Nog een zin: 'De spin weeft een web'. Zeg maar na. Ik herhaal de zin en tel ondertussen: 'De ... spin ... weeft ... een ... web'. Dat zijn 5 vakken, dus 5 woorden.

Nog een zin: 'De vogels vliegen'. Herhaal de zin maar mee in koor. Ik herhaal de zin nog eens en tel: 'De ... vogels ... vliegen'. Dat zijn 3 vakken, dus 3 woorden. Ik kan de zin ook langer maken. Luister maar: 'De vogels vliegen snel. Tel de woorden mee op de strook. Dat zijn 4 woorden.

Of: 'De vogels vliegen naar het zuiden'. Tel maar mee en wijs aan op je strook. 'De ... vogels ... vliegen ... naar ... het ... zuiden'. Hoeveel woorden zijn dit? Vertel maar aan je schoudermaatje.

SAMEN-doen (WIJ)

We gaan nu samen tellen hoeveel woorden een zin heeft. Ik zeg de zin. Je mag de zin daarna gelijk hardop in koor met mij meezeggen én mee tellen op de telstrook.

'Wij wandelen'. Zeg maar mee en wijs aan: 'Wij ... wandelen.' Hoeveel woorden zijn dat?

		<i>Ik maak de zin langer: 'Wij wandelen in het bos'. Zeg de zin hardop mee en wijs aan op je telstrook: 'Wij ... wandelen ... in ... het bos.' Nu zijn het 5 woorden.</i> <i>Nog een zin samen: 'Trek je laarzen aan'. Zeg maar mee en wijs aan: 'Trek ... je ... laarzen ... aan.' Hoeveel woorden zijn dat?</i> SAMEN doen (JULLIE) <i>Nu werk je met je schoudermaatje samen. Ik zeg een zin en jullie zeggen deze na. Je telt mee op je strook. Samen tel je hoeveel woorden de zin heeft. Laat maar zien met de wasknijper.</i> <u>Zinnen:</u> ✓ Ik loop door het bos ✓ Ik zie een paddenstoel. ✓ De boomstam is bruin. ✓ Ik vind een wilde kastanje op de grond. ✓ Ik schuil voor de regen. ✓ De heksenpot zit vol pompoenen. ✓ De vleermuis zit in de boom. <i>Overleg met je schoudermaatje. Kun je de zin 'Het regent' langer maken? De zin heeft nu 2 woorden. Ik geef een voorbeeld: 'Het regent hard'. Dat zijn 3 woorden. Bedenk nu samen een langere zin.</i> - <u>Rijm herkennen; rijmwoorden bedenken.</u> <i>Bedenk met je schoudermaatje 5 woorden.</i> <i>Vandaag gaan we ook leren horen of woorden rijmen. Dus: klinken ze aan het einde hetzelfde?</i> VOOR-doen <i>Rijmen betekent dat woorden hetzelfde klinken aan het einde. Zeg maar eens: 'den'. De kleuters herhalen. En nu 'pen'. De kleuters herhalen. Ik zeg de</i>	
--	--	--	--

		woorden achter elkaar 'den' – 'pen'. Nog eens 'boek'... ik hoor /oek/ aan het einde. 'Koek' ... ik hoor /oek/ aan het einde. Vertel aan je schoudermaatje: klinken 'den' en 'pen' aan het einde hetzelfde? Ja, dan rijmen ze...'den' en 'pen' zijn rijmwoorden. Dat kun je dus horen. Soms kun je het ook zien. (Schrijf de woorden op het bord en omcirkel 'oek'). Weer 2 woorden 'spin' en 'win'. 'Spin' ... /in/. 'Win' .. /in/. Ik hoor aan het einde hetzelfde /in/. 'Spin' 'win', ze rijmen. Nog 2 woorden 'blad', 'kat'. Zeg de woorden maar na. De kleuters herhalen in koor. 'blad'... ik hoor /ad/ en 'kat' ... ik hoor /at/. Ze klinken hetzelfde. Rijmen ze dan? Vertel aan je schoudermaatje. Doe hetzelfde voor: bui-trui; plan-bons; beuk – leuk SAMEN-doen (WIJ) Klinken 'slak' en 'tak' aan het einde hetzelfde? Zeg de woorden maar hardop mee: 'slak' ... /ak/, 'tak' .../ak/. Bespreek met je schoudermaatje, rijmen ze? Op mijn teken laat je het antwoordstokje zien. Doe dit ook voor: drink-stink; hobbek-knobbel; hark-park; bruin-kruin. We bedenken nu zelf een rijmwoord. Dus een woord dat aan het einde hetzelfde klinkt als een ander woord. Je overlegt met je schoudermaatje. Op mijn teken ben je weer stil en geef ik beurten. - <u>Woorden:</u> ✓ Boom ✓ Bos ✓ Tak ✓ Hazelnoot ✓ Beuk ✓ Den SAMEN doen (JULLIE)	
--	--	--	--

		<i>Jullie krijgen per 2 een blaadje in een plastic hoesje. Ik benoem de prentjes van links naar rechts. Jullie herhalen in koor.</i> <i>Je werkt met je schoudermaatje. Ik zeg een woord. Heb je samen een woord gevonden dat daarop rijmt? Zet er een rondje om. Laat de wisbordjes na elk antwoord zien en daarna uitvegen.</i> <i>Daar gaan we (werkblad voorkant1): 'goud'-'slak'-'rook'-'stoot'-'huis'-'waait'</i> <i>En verder (werkblad achterkant): 'Spanje'-'kamer'-'buis'-'winnen'-'huppel'-'meloenen'</i> <i>Waarom rijmen 'spook' en 'bolster' niet? Doe dit met een aantal woorden.</i>	
	Kleine groep	Activiteit 2: Heksensoep We maken heksensoep voor heks Hanne en daarvoor moeten de juiste ingrediënten in de heksenpot. Met de spatel mogen de kleuters enkel de prenten opscheppen die beginnen met H of waar H in voorkomt en in de heksenpot doen. Op de achterkant kunnen ze checken of het woord begint met H of de H erin voorkomt.	- Spatels - Een heksenkookpot - De heksen om op te scheppen. - Kaartjes
	Kleine groep	Activiteit 3: spullen zoeken De kleuters zoeken naar woorden die beginnen met de 'h' in het alfabetboek of in de klas. Fysieke voorwerpen kunnen ze verzamelen in een Halloween mandje.	- Halloween mandjes - Alfabetboek -

	Kleine groep	<u>Activiteit 4: een nieuwe hoed voor heks Hanne</u> Werken met de voeldoos. Ieder om de beurt voelt in de doos en raadt wat hij/zij vast heeft. Is het een woord waar de letter 'h' voorkomen dan mag het voorwerp op de heksenhoed.	- voeldoos - vulmateriaal (vb hoed, okkernoot, bolster, kastanje, handschoen, hamer, eekhoorn, herfstblad, spin, ...) - prent heksenhoed
	Kleine groep	<u>Activiteit 5: zoek de Hh</u> De kleuters zoeken de letter 'h' in een bak met rijstkorrels/zand/ ...	- letters van verschillende groottes, lettertypes ... verzamelen en uitknippen - bak met rijst/zand/...

Kleine groep

Activiteit 6: een herfstmemory

Alle kaartjes liggen omgekeerd op tafel. Ieder om de beurt draait telkens 2 kaartjes om. Beginnen beide woordjes met de letter 'h', dan mogen ze het duo houden. Beginnen beide kaartjes met een andere zelfde letter, dan gaan deze kaartjes aan de kant.

- Kaartjes voor de memory

